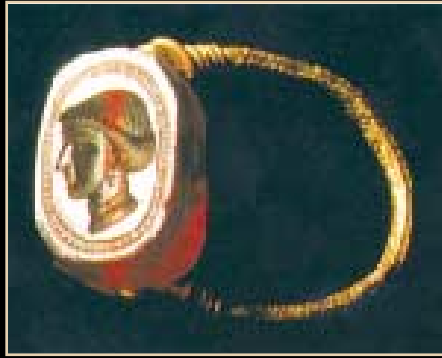

Karyalı Prensesin Öyküsü

Bu altın yüzüğün üzerinde bir Pers savaşçısı resimlendirilmiştir.

Altın ve ağattan yapılmış bu yüzüğün üzerinde Kraliçe Ada'nın resmi var.

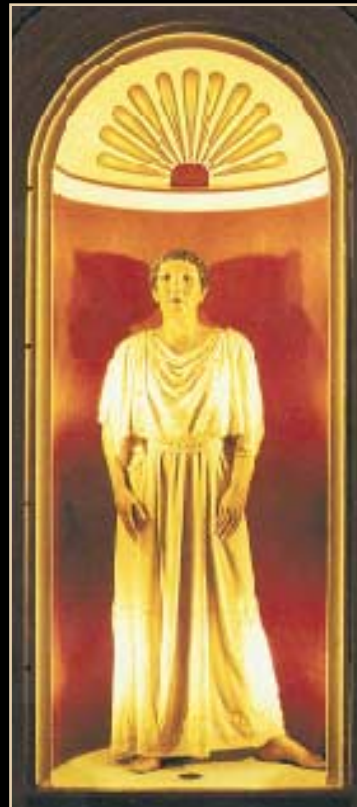

Bu altın yüzüğün üzerine palmye yaprakları işlenmiştir.

MÖ 4. yüzyıldayız. Bulunduğumuz yer bugün Muğla ilinin sınırları içinde kalan Bodrum ilçesi. Bodrum'un o zamanki adı Halikarnassos. Karya ülkesinin başkenti olan Halikarnassos, tarihinin en parlak dönemlerini yaşıyor. O gün, bir ölü gömme töreni var. Ölen, bir kadın. Akrabaları ağıtlar yakıyor, ziyaretçiler geliyor. Ölen kadın bir soylu, büyük bir olasılıkla da bir Karya prensesi. Kadını parfümlü sularla yıkayarak, üzerine altın işlemeli beyaz bir elbise giydiriyorlar. Sarayda onun adına bir ölü yemeği düzenleniyor. Sabaha karşı cenaze alayı yola çıkıyor. Prenses, atların çektiği bir arabayla götürülüyor. Tören alayı oldukça kalabalık. O, bir soylu olduğu için tören alayında atlılar ve hizmetçiler de var. Prenses, daha önceden hazırlanmış lahite (anıtmezar) konuluyor. Altın tacı, birkaç yüzüğü, bilezikleri ve en sevdiği şarap kabı yanına bırakılıyor. İnsanlar, mezarına bölgede bolca yetişen mersin ağacının dallarını bırakarak oradan ayrılıyorlar.

Karyalı prensesin cenaze töreninin üzerinden 2400 yıl geçer. Yıl 1989, aylardan Nisan. Bodrum'un girişine yakın bir semtte yeni bir evin yapımına başlanır. Ustalar, bu evin temelini kazarken büyük taş bloklara rastlarlar. Bu büyük

taş blokların bir tarihi esere ait olabileceğinden kuşkulananarak Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi'ndeki arkeologlara haber verirler.

Arkeologların yaptığı incelemeler bu taşların bir mezar odasına ait olduğunu gösterir. Mezar odasının içinde bir lahit vardır. O güne değin hiç açılmamış olan lahitin tarihi eser kaçakçılarınca soyulmadan günümüze ulaşabildiği belirlenir. Lahitin kapağı, uzmanların çalışmalarını izleyen yüzlerce kişinin önünde açılır. Lahitin içinde bir iskelet, altından bir taç, iki altın kolye, altın elbise

süsleri, üç yüzük ve iki bilezik vardır. Buluntular gerçekten de göz kamaştırcıdır.

Uzmanların çalışmaları bundan sonra daha da hızlanır. Çalışmada arkeologlardan başka paleoantropologlar ve tıp uzmanları da yer alır. Paleoantropologlar kemikleri incelediklerinde, bu iskeletin birden fazla doğum yapmış ve kırk yaşlarında ölmüş bir kadına ait olduğunu belirlerler. Onların bulgularına göre kadının ölüm tarihi MÖ 360-325 yılları arasına denk gelir. O tarihlerde bölgede Karyalılar yaşadığından, iskeletin Karyalı bir soylu kadına, hatta bir prensese ait olduğunu belirlerler. Uzmanların, kadının soylu olduğunu düşünmelerinin nedeni, o dönemlerde soylu ve varlıklı kişilerin değerli takılarıyla ve en sevdikleri eşyalarıyla birlikte gömülmeleri. Ayrıca, bu kadın, o zamanlarda yaşamış Kraliçe Ada'nın heykellerine de çok benzediğinden, Karyalı prensesin Kraliçe Ada olabileceğini düşünenler de var.

İngiltere'de Manchester Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde de bir başka çalışma yürütülür. Burada Dr. Richard Neave ve arkadaşları, Karyalı

Yüz oluşturma işlemi İngiltere'de Manchester Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapıldı. Bu işlemi yapan uzmanlar hem tıp hem de sanat eğitimi görmüş kişiler. Yüz yapım işlemine kafatasının alçı kalıbı çıkarılarak başlanır. Kalıp üzerindeki belirli noktalara iğne çubuklar batırılır. Bu çubuklar, bulundukları noktalardaki yumuşak dokuların kalınlıklarını gösterir. Kil kullanarak yüz kasları oluşturulur. Sonra yumuşak dokular ve deri yerleştirilir. Daha sonra iskeletin ırk özelliklerinden yola çıkılarak gözleri, derisi ve saçları renklendirilir.

prensese ait olduğunu belirlerler. Uzmanların, kadının soylu olduğunu düşünmelerinin nedeni, o dönemlerde soylu ve varlıklı kişilerin değerli takılarıyla ve en sevdikleri eşyalarıyla birlikte gömülmeleri. Ayrıca, bu kadın, o zamanlarda yaşamış Kraliçe Ada'nın heykellerine de çok benzediğinden, Karyalı prensesin Kraliçe Ada olabileceğini düşünenler de var.

prensese ait olduğunu belirlerler. Uzmanların, kadının soylu olduğunu düşünmelerinin nedeni, o dönemlerde soylu ve varlıklı kişilerin değerli takılarıyla ve en sevdikleri eşyalarıyla birlikte gömülmeleri. Ayrıca, bu kadın, o zamanlarda yaşamış Kraliçe Ada'nın heykellerine de çok benzediğinden, Karyalı prensesin Kraliçe Ada olabileceğini düşünenler de var.

MÖ 4. Yüzyılda Karya Bölgesinde Yaşasaydınız...

Karya'da yaşasaydınız, Eski Yunanca ağırlıklı Karca konuşacaktınız. Ham olarak doğudan getirilip İstanköy (Kos) adasında dokunan ve peplos denen ipek giysiler giyecektiniz. Pazar yerindeki bir dükkândan 10 gr ipek almak için 10 gr altın vermeniz gerekecekti. Halikarnassos tiyatrosunda günlük yaşamı alaycı bir biçimde ele alan komedi oyunları izleyecektiniz. Soylusanız, sarayda verilen şöenlerde balık, et ve zeytinyağıyla yapılmış yemekler yiyip, suyla karıştırılmış şarap içecektiniz. Halktan bir kişiyse, eti bayramdan bayrama yiyebilecektiniz. Kilometre kareye daha az insanın düştüğü, şimdikinden 3-4 derece daha serin ve yeşil bir ortamda yaşayacaktınız. Ancak, günümüzde olduğu gibi, Halikarnassos'ta su sıkıntısı çekecektiniz. Kadınsanız ortalama 36-38, erkekseniz 41-43 yıl yaşayacaktınız. Fakat o zaman ölümlerin nedeni trafik kazası, kalp ve damar hastalıkları ya da kanserden çok, savaşlar, kıtlık, sıtma, humma ya da veba olacaktı.

Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi'ndeki Karyalı prenses salonu

Karyalı prensesin yaşadığı dönemdeki şöen evlerine benzer bir salon hazırlarlar. Birçok kuruluşun desteğiyle hazırlanarak 1993 yılında açılan salona girdiğinizde, geçmişe doğru bir yolculuğa başlarsınız. Hoş bir müzik eşliğinde girdiğiniz loş ışıklı salon yavaş yavaş aydınlanmaya başlar. En sonunda karşınızda altın süslemeli beyaz elbisesiyle Karyalı prensesi buluverirsiniz.

2400 yıl önce törenlerle gömülen Karyalı prensesin öyküsü böylece Bodrum Sualtı Müzesi'nde son bulur. Yolunuz bir gün Bodrum'a düşerse Karyalı prensesi ziyaret etmeyi unutmayınız.

Zuhal Özer